

TRGOVSKI LJUBLJANA

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon št. 552

LJUBLJANA, dne 12. junija 1924.

Telefon št. 552

ŠTEV. 69.

Dr. F. R.

Obrtniki na Ljubljanskem velesejmu in nekaj opomb k letošnji prireditvi.

Sejmska uprava, ki priredi letos velesejem v mesecu avgustu mesto, kakor prejšnja leta, v septembru, je pri tem gotovo imela tudi v mislih, da so meseca avgusta še napolnjena zdravilišča in kopališča v Sloveniji, ki je po svoji prirodi naravno letovišče za jugoslovanski svet in da številni gostje, ki bi sicer radi velike oddaljenosti morda ne prišli na velesejem, ne bodo izpustili te ugodne prilike. Na drugi strani pa bo tudi tujski promet, ki je v avgustu vedno živahen, imel posredne koristi od velesejma, ker si bodo posestniki velesejma gotovo hoteli ogledati naravne krasote Slovenije. Poleg tega je v Ljubljani ravno v tem času vsled odsotnosti mnogih domačinov in predvsem dijaštva, dana možnost, sprejeti pod krov tudi povečano število tujcev. Čas je torej dobro izbran.

Letošnji velesejem v Ljubljani se bo vršil, kakor že lanski, v obilježju denarne in kreditne krize. Vendar pa ta okolnost ne bo zadržala naših gospodarskih krogov, da zopet pokažejo, kaj zmorejo in kako so napredovali. Zlasti pa pričakujemo, da se udeležijo letošnjega velesejma obrtniki v večjem številu kakor lani. Mariborski in sploh štajerski obrtniki so se na svoji lanski industrijsko-obrtni razstavi v Mariboru vse drugače izkazali in so lahko ljubljanskim obrtnikom v zgled in to, kar se tiče števila razstavljalcev, kakor okusnosti in kvalitete razstavljenih izdelkov. Lanskega velesejma se rokodelski obrtniki z malimi izjemami sploh niso udeležili. To je slabo izpričevalo za obrtni stan. Na prvih dveh velesejmih so bili obrtniki boljše, četudi nezadostno zastopani. Že lani so nekateri obrtniki pokazali, kako se stroški poedinih razstavljalcev zmanjšajo; tako smo videli izdelke ljubljanskih združenih čevljarjev in pa združenih obrtnikov iz Domžal, ki so razstavili svoje prav lično izdelane vozove. Kar poedinec ne zmore, jih zmore več, ki se združijo v ta namen. V bodoče bo morala sejmska uprava dovoliti za obrtnike posebne znižane pristojbine.

Velesejem je namenjen v prvi vrsti naši mladi, razvijajoči se industriji, a nič manj naši obrti, ki pa ne kaže pravega napredka. V obrti vlada neko mrtvilo, dasiravno bi lahko bolje uspevala, ako bi obrtniki, ki so kot posamezniki preslabi v konkurenčnem boju, hoteli bolje upoštevati pomen organizacije po čem gospodarskih in pridobitnih združenj. Mnenje, ki se večkrat čuje, da bo vsled modernega razvoja industrije obrt polagoma izginila, je popolnoma napačno, kar dokazuje najbolje razvoj obrti v mnogih industrijsko visoko razvitih državah. Naj tu omenimo le umetno obrt, ki se bo morda začela tudi pri nas gojiti, ako bo zmisel za to in ko bomo imeli primerno vzgojen obrtni naraščaj. Brez državne pomoči to seveda ne bo lahko.

Obrtnikom samim pa mora biti jasno, da se industrija in obrt ne izključujeta, temveč dopolnjujeta. Zašto obrtniki, ne zamudite letošnjega velesejma! Prijavni rok počne 15. junija. Časna udeležba bo za vas najboljša reklama.

Velesejem naj bi nudil tudi priliko, da se pokaže občinstvu napredek v strokovni naobrazbi našega obrtnega naraščaja. Umesna bi bila razstava vajeniških del, za kar bi se morale pobrigati naše strokovne organizacije in strokovne obrtne nadaljevalne šole. V Ljubljani imamo strokovno nadaljevalno šolo za mehanično-tehnične obrti, strokovno nadaljevalno šolo za stavbne obrti ter deško in dekleško nadaljevalno šolo za umetne in oblačilne obrti, ki bi lahko pokazale, kaj učenci in učenke znajo. Še bolj pa bi občinstvo zanimala razstava del učencev in maturantov naše edine res široko zasnovane obrtne šole, t. j. tehniške srednje šole v Ljubljani z naslednjimi oddelki: višja stavbna šola, višja strojna šola, stavbna rokodelska šola, strojna delovodska šola, elektrotehnična delovodska šola, mizarska in štrgarska mojstrska šola, kiparska šola in ženska obrtna šola. Zadoščalo bi, če bi vsako leto razstavilo po par oddelkov. Ni treba, da bi to moralo biti na velesejskem prostoru samem, ker ima šola sama primerne prostore. Seveda brez iniciativnosti in požrtvovalnosti strokovnih učiteljev in profesorjev ter obrtnih organizacij ne bo šlo. Dalje ne smemo pozabiti na puškarsko šolo v Kranju in na plefarske učne delavnice v Ljubljani in Radovljici ter na Osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani, ki je poleg vsakoletne udeležbe na velesejmu dosedaj priredil tudi specialne razstave svojih čipkarskih izdelkov.

Velesejem mora nuditi kolikor mogoče popoln pregled in napredek domačega dela. Zašto naj bo na sejmu tuzemska produkcija popolnoma ločena od same trgovine, najsi bo tuzemske ali inozemske. Trgovini naj se odkažejo prostori šole, ako jih industriji in obrtniki ne bodo zasedli. Inozemska trgovina naj bo zastopana le v onih panogah, v katerih je pri nas očito pomanjkanje produkcije. Nič ne bo škodovalo, če bi se takozvani veselični prostor nekoliko reducirali ter dal deloma industriji ali obrti na razpolago.

Ni postranska stvar, kako in v kakšni opremi se izdelki razstavijo. Tu imajo razstavljalci najlepšo priliko, da pokažejo svoj okus, ki je v obče pri nas še dokaj nepoznan pojem. Žebljarska zadruga v Kropi je n. pr. lani pokazala, kako se dajo tudi preprosti žebli občinstvu lično prezentirati.

Nadpisi pri posameznih razstavljalcih naj bodo popolni, da se more z njih razbrati ime in sedež tvrdke, ker vsak posestnik si ne kupi sejmskega kataloga. Sejmska uprava naj dalje ne opusti opozoriti razstavljalce, da imajo vedno cenike na razpolago, če ne tiskane, pa vsaj pisane. Tako se ne bo dogajalo, kakor se je n. pr. na lanskem velesejmu, da je cena za brezdomno isti izdelek iste tvrdke pri dveh trgovcih diferirala kar za sto dinarjev (pri enem 600 Din, pri drugem 700 Din).

Pričakuje se in najbolje bi bilo, da se mariborska razstava letos odgodi na poznejši čas. Lokalne razstave so brezdomno potrebne za splošno poedinih panog gospodar-

stva, najsi bo industrije, obrti ali poljedelstva. Vrtnarske, sadjarske in vinarske razstave bodo iz naravnih razlogov v Mariboru bolje uspevale kakor v Ljubljani ali kje drugod v Sloveniji. Od uvidevnosti prirediteljev takih lokalnih razstav se pa mora zahtevati, da upoštevajo pomen in važnost edinega letnega velesejma v Sloveniji in da lokalne prireditve časovno ne kolidirajo z velesejmom.

Da se pritegnejo interesi iz štajerske, bi bilo menda priporočljivo, da se spopolni sedanji upravni odbor konzorcija ljubljanskega velesejma in morda tudi, da se konzorcij sam preosnuje v društvo, ki bi tvorilo interesno vez med producenti-razstavljalci iz okoliša ljubljanske in mariborske oblasti. S skupnim sodelovanjem v društvu bi se najlažje izgladila morebitna nesoglasja ali celo nasprotja.

Od pogodbe more odstopiti le, kdor sam z izpolnitvijo ni v zamudi.

Pravno sodišče je obsodilo toženca, da plača tožiteljici znesek 97.000 K proti dobavi 120 m³ lesa v smislu sklepa 10. maja 1920; zavrnilo je pa tožbeni zahtevek glede 6% obresti od tega zneska. Svoj izrek utemeljuje s sledečimi razlogi:

Tožiteljica zahteva od toženca, da plača kupnino za ostali les iz navedenega sklepa proti temu, da mu ona ta les dobavi; zahteva torej izpolnitev sklenjene pogodbe. Toženec pa ugovarja, da je od pogodbe v smislu člena 355. trg. zak. odstopil, ker mu tožiteljica blaga ni pravočasno dobavila; za dobavljeni les je pa itak že plačana.

Po čl. 355. trg. zak. ima kupec pravico, da odstopi od pogodbe, ako je prodajalec z izročitvijo blaga v zamudi; mora pa to naznaniti prodajalcu in mu za izpolnitev dati primeren naknadni rok (čl. 356. trg. z.). — Iz izvedeniškega izreka izhaja, da bi bila morala tožiteljica, ki je po sklepnem pismu morala les takoj (»promptno«) dobaviti na določeno železniško postajo in ga zložiti na vagon, zvoziti na postajo, ne ozirajoč se na to, ali so bili vagoni po tožencu naročeni ali ne; saj bi odtelej nevarnost zadevala toženca. Ako ni bilo več prostora na rampi, naj bi se les zložil na kak drugi prostor na postaji. Po svedočanstvu postajnega načelnika je na postajnem prostoru v celem prostoru za kakih 25 vagonov stavbnega lesa, da pa sme posamezna stranka tja naložiti le za kake 3 vagona lesa. Iz priloženih potrdil pa izhaja, da je tožiteljica do začelka avgusta dobavila na postajo 130 m³ lesa in da je toženec ves ta les tudi prevzel in odpremil. Radi tega bi tožiteljica bila lahko zopet našla na postaji vsaj za 3 vagona prostora; navzlic temu pa lesa ni zvažala na postajo, marveč ga je po lastnih trditvah imela samo na svoji žagi pripravljene. Ob tem stvarnem položaju ni dvoma, da je bila tožiteljica z dobavo lesa v zamudi in je tožencu bilo na voljo dano, da odstopi od pogodbe. Toženec je res tudi s pismom 26. avgusta naznanil tožiteljici, da 27. avgusta še prevzame les, ki je bil nazadnje dobavljen, da pa nadaljnega lesa ne prevzame več, ker ga tožiteljica v smislu pogodbe ni bila dobavila »promptno«.

Ta toženčeva izjava se znači za odstop od pogodbe. Pri tem se pa toženec ni ravnal po propisu čl. 356. trg. zak., da bi namreč pred svojim odstopom tožiteljici naznanil to svojo namero, ob sočasni dovolitvi naknadnega roka za izpolnitev pogodbe. Na neka svoja pisma se toženec brez uspeha sklicuje, ker ne izražajo te namere; njegov poziv tožiteljicinuemu uslužbencu, ki je imel opraviti z izročitvijo lesa, da naj namreč spravi les do prihodnjega tedna, sicer da ga ne prevzame več,

je pa napram tožiteljici brez pravnega učinka, ker ta uslužbenec ni bil njen pooblaščenec in je tožiteljica toženca na to že poprej izrecno v nekem pismu opozorila.

Tožiteljica torej ni bila dolžna, da vzame toženčev odstop od pogodbe z dne 26. avgusta na znanje in je bila upravičena, da zahteva od toženca izpolnitev pogodbe, kar se izraža v tožbenem zahtevku glede plačila ostanka kupnine proti dobavi še nedobavljene količine lesa. Obresti bi pa tožiteljica mogla zahtevati samo, ako bi bila les v resnici dobavila na postajo. V tem primeru bi bil namreč toženec v zamudi s plačilom kupnine, katero je v smislu pogodbe bilo poravnati ob prevzemu lesa.

Prizivno sodišče je toženčev priziv zavrnilo, tožiteljici pa na njen priziv prisodilo tudi zahtevane obresti, — iz nastopnih razlogov:

Toženčevemu prizivu je bilo odreči uspeh, dasi se prizivno sodišče ne more docela strinjati s pravno presojo po prvem sodišču.

Glavno načelo je, da sme samo oni pogodnik, ki sam ni v zamudi, zahtevati od sopogodnika, da pogodbo izpolni. Ako je prvo sodišče prišlo do prepričanja, da je tožiteljica z dobavo lesa v zamudi, bi torej bilo dosledno moralo zavrni njen tožbeni zahtevek.

Po stališču toženca in prvostopne sodbe bi bila tožiteljica zamuda v tem, da doličnega lesa ni zvozila na železniško postajo, marveč ga imela samo pripravljene na svoji žagi. Prvo sodišče se opira pri tem na izpovedbo izvedencev o običaju, ki velja glede dovoza lesa, ko gre za dobavo »franko vagon«.

Toda izvedeniško mnenje bi utegnulo biti upoštevano šele, ako bi ne bilo v tem oziru nikakega dogovora med strankama, ne izrecnega, ne tudi samo molčečega.

Po izpovedbah dveh prič in po dveh lastnih pismih pa je ugotovljeno, da je bil toženec dolžan, da za prevoz blaga potrebne vagona sproti on dobavi in da tožiteljico o vsakokratnem naročilu vagonov obvesti, da more blago zvoziti na postajo in naložiti. Dalje je po omenjenih pričah ugotovljeno, da je tožiteljica imela blago spravljeno na svoji žagi, oddaljeni komaj uro hoda od železniške postaje, da je doslej vedno brez odloga blago spravila na postajo in ga naložila, kolikor je vagonov bilo na razpolago, ter da je bila in je še pripravljena, da se v tem smislu odzove tudi glede preostale množine pogojenega lesa. Sicer pa celo po izvedeniškem mnenju zadostuje, da prodajalec začne les na postajo dovažati, tudi ako ne ve, je li kupec potrebne vagona naročil. Da je pa tožiteljica bila začela z dovozom, sledi iz nespornosti.

nega dejstva, da je bilo blago prevzeto po tožencu deloma že v oktobru.

Ni torej moči govoriti o tem, da je tožiteljica v zamudi. Ker se pa toženec, nesporno, sploh brani prevzeti preostalo blago, je on sam v zamudi. Tožiteljica ga sicer ne more prisiliti, da blago res prevzame, toda opravičen je njen tožbeni zahtevek, da ji plača pogojeno ceno, katere visokost med strankama ni sporna.

Tudi v tem ima tožiteljica prav, da zateva od preostale kupnine 6% obresti od 26. avgusta dalje.

Tožiteljica namreč ni prišla v zamudo, pač pa je toženec prišel v zamudo, ako ne prej, pa najkasneje z dnem 26. avgusta, ko je tožiteljica izjavila, da ostalega lesa več ne prevzame, da ga torej tudi ne plača.

Njegovo zamudo dokazuje tudi dejstvo, da je bil že za več tisoč kron blaga več prevzel nego je bilo križega v naplačilu, danem ob sklepu pogodbe, a drugih plačil dolje od njegove strani ni bilo.

Revizijsko sodišče je toženčevo revizijo zoper izrek prizivnega sodišča o obrestih zavrnilo.

Toženec, ki je sam bil v zamudi, torej tožiteljici, ki ni bila v zamudi, pravnoučinkovito ni mogel dati naknadnega roka za dobavo lesa, niti ni mogel iz tega, da se tožiteljica tega »naknadnega« roka ni držala, izvajati pravne posledice, da bi bil mogel veljavno odstopiti od pogodbe. Pač pa je tožiteljica bila upravičena, da zahteva od mudnega toženca izpolnitev pogodbe.

—rst.

August Veble, tajnik Gremija trgovcev Celje.

Trgovski pomočniki in § 13a obrtnega reda.

V tem vprašanju so se pojavili v praksi česti slučajji in spori, ki kažejo, da določbe § 13 a obrtnega reda nikakor ne odgovarjajo zahtevam, ki jih stavi v pogledu usposobljenosti današnja trgovina. Doslej so se ti spori rešili vedno v smislu določb navedenega paragrafa, ne glede na to, če je to koristno in umestno za današnje razmere ali ne. Stavimo si zato vprašanje, ali je dobro, da bi se z ozirom na zdrav in strokovnjaški razvoj trgovine postopalo še nadalje tako, kakor nasprotuje logiki in da bi trgovina na tem trpela?

Trgovinska stroka je danes tako daleč razvita in končno je povojna doba dovolj jasno dokazala, kako nujno potrebujemo zdrav temelj trgovinskega gospodarstva. Da je zdrav razvoj trgovine tudi v tesni zvezi z nastavljenim pomožnim osebjem, potem katerega je konzumiranje blaga mnogo odvisno, ne more se to vprašanje spregledati. Trgovina rabi danes v svojih vrstah dobre strokovnjake in poznavalce blaga. Petletna površna praksa, kakor to gorenji paragraf omenja, ne more zadostovati za dokazilo samostojnega obratovanja. Da, zadostuje tudi to, ampak pri tem je paziti na okolnost, da-li se je dotični v eni stroki specializiral, ne pa da je v tej dobi spreminjal razne stroke. Jasno bo vsakomur, da je n. pr. špecerijska stroka popolnoma ločena od manufakturne stroke in da je trgovina z lesom popolnoma druga kakor galanterijska in vendar pravi gorenji paragraf, da je za usposobljenost popolnoma irelevantno, v kateri stroki se je dotični izobrazil in kolikokrat je v petletni dobi spreminjal stroke. Tudi je popolnoma irelevantno, če hoče začeti s trgovino kake druge branže, ki se je v svoji učni dobi ni priučil.

Navajam sledeči primer: Neki učenc v špecerijski stroki je po končani učni dobi postal trgovski pomočnik. Po dveletni službi v špeceriji hoče prestopiti v manufakturno stroko, ker

pa v tej panogi ni izvežban, ga sprejme gospodar kot praktikanta. Kaj pa je praktikant? Obrtni red pravi, da je praktikant isto kakor učenec. Ta praktikant, pravilno pomočnik špecerijske stroke, bi se torej moral nanovo podvreči učenemu razmerju po določilih obrtnega reda. Seveda se bo vsak pomočnik za tako postopanje lepo zahvalil. Po obrtnem redu pa ima manufakturstroki sprejeti onega, ki je dovršil učno razmerje v špeceriji, za pomočnika, ne pa za praktikanta, in mu ima tudi dajati mezde, ki pripadajo pomočniku. Trgovcu seveda to ne bo po volji, ker mu špecerijski pomočnik ne bo mogel tako delati, kakor oni, ki se je izučil v manufakturi. V takem spornem vprašanju je le medsebojni dogovor kompetenten, pač se pa mora tu poudarjati, da se spričevala morajo izstavljati kot pomočniku, ne kot praktikantu, odnosno učencu. Taki in slični spori pojavljajo se samo v trgovinski stroki, ker trgovskemu pomočniku je izbor stroke prost. Seveda je težko za to ustvariti neki red, ki bi bil obvezen za vse stroke.

Vsled tega je tudi naša naloga, da si v tem vprašanju napravimo nekaka pravila, ker obrtni red je v tem oziru za trgovinsko stroko nepopoln, ker ima pred očmi predvsem netrговinske obrte. Potrebujemo poseben obrtni red, ki je za trgovinsko stroko popolnoma ločen od ostalih obrtov. Toda pri tem vprašanju bi bilo dobro kreniti pažno na razdelitev strok. Kakor nam prednji slučaj jasno kaže, bi bilo vsekakor umestno trgovsko pomožno osebje, izvzemši pisarniške moči, specializirati po strokah, ako hočemo ustvariti strokovno usposobljeno trgovino.

Za dokazilo usposobljenosti zahteva obrtni red petletno prakso v trgovinski stroki, toda trgovina je danes zelo obširen problem. Vsaka stroka zahteva svoje strokovnjake.

To je zelo obširen predmet, ki zahteva precej študija in diskusije raz-

nih trgovskih krogov in trgovskih korporacij. Rešitev bi zadela na razne ovire, toda potrebno bi bilo, da se po šestletni dobi gospodarstva v naši mladi trgovini prične z izdelavo novega obrtnega reda, ki se bo v zadostni meri oziral na trgovino ter njeno osebje. Na mestu bi bilo, da se izdela za trgovino poseben obrtni red, ki bi določal, da se trgovinsko gospodarstvo vrši po strokovnjakih, ter bi moral vsak, preden se etablira, doprinesiti dokazilo usposobljenosti, ali samo za dotično stroko, v kateri se je izučil. Trgovina se ne bi smela smatrati prostim obrtom, kajti povojna praksa nam je dovolj dokazala, kak boj ima naša trgovina, da si ustvari zdrav temelj gospodarstva, kar je doslej v veliki meri ovirala nečedna tekma in razne nereelnosti.

Priporočamo vsem trgovskim krogom in korporacijam, da inicijativno pričnejo z energičnim delom, kajti to je edini pot, ki nas vodi do zdravega narodnega gospodarstva.

M. Savić:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

Naša industrija perila in oblek.

Perilo in obleka se pri nas izdeluje: na obrtniški način, z delom na domu, kot hišna industrija in kot industrija. Poleg domačih izdelkov se naravnost ogromne množine tudi uvažajo. V letu 1920. so uvozili šivanih izdelkov: 1. svilenih in polsvilenih 9855 kg v vrednosti 4.822.294 Din (to je jako malo, ker se je to leto uvoz omejval), 2. volnenih in polvolnenih izdelkov 447.651 kg v vrednosti 79.567.624 Din, pavolnatih 280.724 kg v vrednosti 33 milijonov 859.858 Din. To je uradno dokazan uvoz, upoštevana pa niso ogromne množine konfekcijskega blaga, katero so utihotapili potniki ali ki se je na drugačen način utihotapilo preko meje. Uvoz v letu 1921. je bil še veliko večji, a nimam še na razpolago podrobnih podatkov.

Vsi šivani izdelki, ki se uvažajo, so proizvodi inozemske konfekcijske industrije, ki imajo kljub carini nizko ceno in so relativno dobro izvršeni. Ti povzročajo naši obrtnosti in industriji občutno konkurenco. Temu uvozu se naša konfekcijska industrija, ki se ustanavlja in širi, uspešno upira.

V Beogradu se bavijo s konfekcijo moške obleke nastopne tvrdice: Gavra Nahmijas, Pinkas in drug, Jovan Jovanović, Šavić in Majdanac, H. H. Hazanović, Roha Mehaoras, Izak Alkalaj, Avram Hajino, Simon Konforti, Talfi in Mandilović. Oni krojijo blago v prodajalnah in ga izročajo v izdelavo na dom. Njihovi izdelki dosežajo na leto vrednost približno 8—10 milijonov dinarjev (dinar računjen po kurzu 2 dinarja za en francoski frank).

S konfekcijo vojaške obleke se bavijo tudi naše suknarne v Beogradu, Paračinu, Leskovcu in Grdelici, ki krojijo svoje sukno v tovarni in ga dajejo v delo po hišah. Istotako da-

jejo delo po hišah tudi vojaške oblačilnice, ki se nahajajo v Beogradu, Sarajevu, Ljubljani itd. Narodno moško obleko izdelujejo naši domači obrtniki na zalogo, katero razprodajo na jesen po kmetih.

Delavsko perilo izdelujejo ženske kot hišno industrijo na račun beograjskih veletrgovcev z manufakturno. Fi-ni perilo izdelujeta tvornici: Nikolić in drug ter Marjanović. Tvornica Marjanovića v Beogradu ima 60 šivalnih strojev, en dinamo stroj za razsvetljavo in električno likanje, eden naftamotor s 24 konjskimi silami, dva elektromotorja po 6 konjskih sil, dva kotla za pranje in parno kuhanje, stroj za sušenje in kompletno garnituro, 16 električnih gladilnikov. V tvornici se izdeluje moško in žensko perilo, katerega se izdela na dan do 480 kosov. Tvornica g. Nikolića in druga je bila pred vojno povsem moderno opremljena, a v vojni dobi je veliko trpela. Sedaj je sicer na novo opremljena, a še ni v obratu. Ta tvornica ima 50 strojev, stroje za krojenje, stroje za pranje, likanje, sušenje itd. Čepice iz kožuhovine pa tudi iz sukna itd. se izdelujejo v Beogradu na račun beograjskih veletrgovcev. Kosmatih čepic se izdela na leto od 25 do 30.000 tucatov, za te čepice se uporablja imitirana astrahanska kožuhovina. Drugih čepic se izdela na leto 10 do 15.000 tucatov. Glavna mojstra za to panogo sta Branislav Stevanović in Moša Ruben.

Pavolnato (bombazevo) konfekcijo izdelujejo beograjski veletrgovci za potrebe seljakov in sicer Mesarović in Pavlović, Anastas Pavlović, Čukanović in drug, Trajković in Jović itd. Otročje obleke se pri nas za sedaj še ne izdelujejo konfekcijskim potom.

V Bosni in Hercegovini je konfekcija še v povojih. Delavske srajce izdelujejo v Sarajevu za veletrgovce po hišah okoli 500 ženskih turške in 50 do 60 židovske vere. Muslimanke zaslužijo od kosa 50 do 60 para, židovke po en dinar. Dnevno morejo izdelati približno 6 kosov. Posebno vrsto jopice izdeluje v Sarajevu približno 20 žensk.

(Dalje prih.)

Trgovina.

Važno za pošiljanje vzorcev v Ameriko. Amerikanski zakladni urad priporoča, naj bi poštni paketi, ki vsebujejo blagovne vzorce, nosili radi hitrejša carinske odprave sledeči napis: »Trade Samples Only«. Teža takih vzorčnih pošiljk ne sme presegati 500 gramov.

Čehoslovaška indeksna številka za veletrgovino se je tekom meseca maja t. l. znižala za 0,5 % in je znašala koncem tega meseca 1015.

LISTEK.

Gustav Freytag

Dati - Imeti.

(Nadaljevanje.)

Barona je zadela novica kot blisk z jasnega neba. Vedel pa je dobro, da je imel tu vmes Ehrental svojo roko. Dopisoval je namreč v njegovem imenu s poljsko gospodo in predobro poznal tamkajšnje razmere. Možakar pa ni bil pošten in mu je marsikaj zamolčal.

»Oče,« mu je zaklicala Leonora, »pomiri se, govori z Ehrentalom in pelji se k tvojemu odvetniku; ta nesreča se mora preprečiti.«

»Prav imaš, otrok moj!« ji reče oče s tihim glasom. »Mogoče nevarnost ni tako velika. Ukaži napreči, peljem se takoj v mesto. Zamolči materi, kar si čitala, in ti, ljuba Leonora, spremljaj me!«

Med vožnjo je sedel prizadeti baron ves čas tiho in s sklonjeno glavo na svojem sedežu.

V mestu je najprej spremil svojo

hčerko na svoje stanovanje, katero si je še vedno obdržal, da ne bi s tem obudil sumnje pri svoji ženi in znancih, da se mu premoženje krči. Sam pa se je odpeljal k Ehrentalu. Jezno je stopil pred njega in mu pokazal časopis, v katerem se je čitala nesrečna notica. Ehrental je počasi vstal s svojega sedeža in rekel: »Vem, Löwenberg mi je o tem že poročal.«

»Vi ste me varali, gospod Ehrental,« mu reče užaljen baron.

»Čemu?« odgovarja trgovec. »Zakaj bi vam prikrival to, kar mora celo časopis razglasiti? Kaj pa je na tem hudega?«

»Razmere pri poljski gospodi so zelo slabe in vi ste o tem dobro vedeli. Vi ste me opeharili.«

»Pazite, kaj govorite!« mu ježno odvrne Ehrental. »Kdo vas je ogoljufal? Jaz imam vendar sam svoj denar pri vas in bilo bi brezmiselno, da bi vaše itak težke razmere še poslabševal. Ko bi bil prej vedel, koliko denarja mi bo vzela ta tovarna, vam bi ne plačal niti dolarja. Kako mi morete očitati kaj takega?«

»Vi ste vedeli o dražbi,« mu odvrne baron, »pa ste mi vse zamolčali.«

»Ali sem morda jaz oni, ki vam je prodal hipoteko?« ga vpraša Ehrental. »Vsako pollehte sem vam izhrijal obresti in vrhutega sem vam dal za služili mnogo denarja, to naj se pravi goljufati?«

Čez nekaj časa mirno nadaljuje: »Kaj sedaj storiti, gospod baron, pomirite se. Dobili boste po končani dražbi svoj kapital in s tem denarjem potem lahko izplačate svoje upnike.«

S tem dvomljivim upanjem se je moral baron posloviti. Počrt je vstopil v svoj voz. Mislil se je peljati k odvetniku, toda premislil se je in zaukazal vozniku, naj ga popelje pred njegovo stanovanje. Sramoval se je svojemu staremu prijatelju razkriti svoje žalostne razmere.

Komaj je voz z baronom izgubil za vogalom, je pomolil Itzig svojo glavo v pisarno. »Kako je izteklo?« vpraša Ehrentala.

»Žal mi je, kolikor imam las na glavi, da sem poslušal vaš nasvet,«

odvrne Ehrental. »Moj denar sem vtaknil v posestvo, in sedaj pa te velike skrbi zani.«

»Ne mislite, da si boste z lahkoto pridobili veliko posestvo. Povsod je treba truda in trpljenja. Povedati vam moram še to: jutri mi ni mogoče priti v pisarno, dobim obisk iz domačega kraja.«

»V zadnjem času ste imeli že tolikokrat svoja pota,« mu odvrne neprijazno Ehrental, »da mi ni prav nič žal, če izostanete tudi dalje časa.«

»Ali se zavedate, kaj ste sedaj rekli?« nadaljuje Itzig. »Rekli ste Itzig, ti lahko greš, ne potrebujem te več. Toda jaz bom šel takrat, kadar bo moja in ne vaša volja.«

»Vi ste nesramni, Itzig!« reče Ehrental. »Prepovem si tako z menoj govoriti. Kdo pa ste vi pravzaprav?«

»Jaz sem oni, kateri pozna vso vašo kupčijo, jaz sem oni, ki vas lahko popolnoma uniči, in jaz sem oni, kateri vam želi boljše, kot vi sami. In ko pridem čez dva dni zopet v vašo pisarno, mi boste rekli: Dobro jutro, Itzig! Ste me razumeli?« (Dalje prih.)

Cene v švicarski veletrgovini. Začetkom meseca januarja t. l. preračunjene indekssne številke kažejo nastopne podatke: Cene surovinam začetkom meseca januarja 1923 (januarja 1924) za direktni konsum 175.6 (183.2), za industrijsko produkcijo 179.5 (203.7), za poljedelstvo 162.4 (136.0), za surovine v celoti 174.7 (183.2). Tekom leta so se cene povisale povprečno za 4.9%. Sedanji položaj je približno enak položaju v jeseni l. 1921. Cene za meso in jajca so se nekoliko dvignile. Nasprotno so se cene za industrijske in poljedelske surovine neznatno znižale.

Rusko-češka trgovinska pogajanja. — Kakor poroča »Tribuna«, odpotujejo prihodnje dni eksperti centralnega odbora za gospodarske odnose z Rusijo v Moskvo, da proučijo podlage za direktna trgovinska pogajanja med obema državama in za naseljevanje ruskega ozemlja po češkoslovaških kolonistih.

Amerikanska zunanja trgovina v mesecu aprilu 1924. Amerikanska trgovska bilanca izkazuje tako glede uvoza, kakor glede izvoza višje številke nego v mesecu marcu t. l. Vrednost uvoza se ceni na 324 milijonov dolarjev, kar pomeni napram uspehu v mesecu marcu povečanje za 5 milijonov; izvoz pa se je povečal za 7 milijonov in je bil z 346 milijoni za 23 milijonov višji nego v mesecu aprilu leta 1923.

Industrija.

Češkoslovaška tekstilna industrija. Po deflacijski krizi v Češkoslovaški, radi katere je izredno občutno trpela tudi tekstilna industrija, se je ta industrijska panoga začela stalno krepiti. Deloma je izboljšanje njenega položaja pripisovati neugodnemu gospodarskemu položaju v Nemčiji. Nadaljnje izboljšanje v češkoslovaški tekstilni trgovini je prinesla uvedba računanja v zlati marki in s to v zvezi stoječa oslabeitev nemške konkurenčne sposobnosti. Ker pa je v zadnjem času nastopilo nekoliko poslabšanje, so začeli nekateri tekstilni koncerni omejevati delo, dasi velika eksportna tržišča in domači trg povpraševanja niso zmanjšali. Gre, kakor kaže, že za nekaj preventivni ukrep češkoslovaških tekstilnih industrijcev. Mnogo jih je, ki si prizadevajo iznebiti se svoje zaloge blaga, da se izognejo izgubam radi morebitnega ponehanja konjunktura. Veliko nevarnost povzroča Nemčija, ki skuša potisniti cene pod svetovno pariteto, da si zopet pridobi izgubljena tržišča. — Tudi pomanjkanje denarja vpliva neugodno na češkoslovaško tekstilno industrijo. Novih kreditov ni dobiti, stari se ukinjajo. Z ozirom na visoke cene volne in bombaža se drži industrija pri nabavi surovin zelo rezervirano. Izgledi na znižanje produkcijskih stroškov so slabi, sosebno če se vpošteva, da so mezde itak že na minimum.

Položaj čevljarke industrije v Nemčiji. V aprilu je bila čevljarška industrija v Nemčiji polno zaposlena. Obratov, ki bi delali s skrajšanim delovnim časom, skoro sploh ni bilo. Cela vrsta obratov je delala več kakor 48 ur. Z ozirom na pomladansko in poletno sezono so imeli glasom poročila Zveze nemških čevljarških tovarn prednost izdelki iz laka in barvanega usnja. Napram živahni kupčiji v državi vedno bolj nazaduje možnost prodaje v inozemstvo. To je pripisovati nepovoljnemu pogojem domače produkcije, sosebno temu, da so nemške cene kožam precej nad svetovno pariteto, kar povzroča tudi podražitev usnja. Radi velikega pomanjkanja gotovine so plačila še vedno počasna.

Denarstvo.

Obtok bankovcev Narodne banke po njihovi vrsti. Koncem leta 1923. je imela Narodna banka v obtoku: 1. Dinarske bankovce prejšnje izdaje in sicer po 100 dinarjev za 1.842.076.400 Din, po 50 Din za 33.400 Din, po 20 Din (v zlatu) za 2.570.720 Din, po 10 Din za 126 milijonov 903.820 Din in po 5 Din za 34 milijonov 759.160 Din. 2. Dinarsko kronskih bankovcev po 1000 Din za 1.405.504.000 dinarjev, po 100 Din za 1.087.637.400 dinarjev in po 10 Din za 67.517.380 Din. 3. Stalnih dinarskih bankovcev po 1000 dinarjev za 966.142.000 Din in po 10 Din za 248.096.640 Din, skupaj za 5790 milijonov 240.920 dinarjev.

Dvigavanje poštno-čekovnega prometa iz leta 1919. — Celokupni poštno-čekovni promet je znašal leta 1919.: 929 milijonov dinarjev, leta 1920.: 2633 milijonov, leta 1921.: 7976 milijonov, leta 1922.: 17.266 milijonov in leta 1923.: 26.399 milijonov dinarjev. Na višini leta 1923. bo ostal promet tudi v letu 1924., ker je že v prvih treh mesecih dosegel znesek po 6376 milijonov dinarjev.

Promet.

Intervencije trgovske in obrtniške zbornice v prometnih zadevah. Trgovska in obrtniška zbornica je opozorila Direkcijo državnih železnic, da je sedanji tarifni režim na progi vicinalne železnice Poljčane-Konjice za tamošnjo industrijo in trgovino zelo neugoden ter jim močno podražuje obratovanje ter otežuje izvoz. Zbornica je vsled tega predlagala, da blagovoli direkcija pospešiti vsa dela, da se čimprej izvede normalizacija te vicinalke glede blagovne klasifikacije z glavno progo. Poleg tega je zbornica opozorila direkcijo na pritožbe trgovcev iz konjiškega okraja, da primanjkuje na tej železnici zaprtih vagonov in da ne razpolaga vicinalka s potrebnimi plahkami, da bi se moglo blago, ki je natovorjeno v odkrite vagonne, obvarovati vremenskih nevarnosti in vplivov. V dokaz kritične situacije industrije v konjiškem okraju se je navajalo sledeča dejstva: Premogovnik v Zrečah, ki si je z velikimi težavami zgradil lastno žično železnico do proge, sedaj stoji in v Zrečah osnovana družba za eksploatacijo normalnih kamnolomov vsled previsokih stroškov še do danes ni pričela z obratovanjem. Tudi se nam poroča, da se je že razpravljalo o tem, da se osnuje družba za prevoz blaga po tovornih avtomobilih, kar bi moralo postati za vicinalno železnico usodepolno. Končno predlaga zbornica v interesu zboljšanja potniško-prometnih zvez obnovitev tretjega vlaka, ki je svojetasno na tej progi že obstojal.

Nova sekcija za trasiranje železnic. — Iz Beograda se poroča, da je minister saobračaja podpisal akt, na podlagi katerega se ustanovi v najkrajšem času velika sekcija za trasiranje železniških prog na Hrvaškem in v Sloveniji — s sedežem v Ljubljani. Za šefa te sekcije je imenovan strokovnjak g. inž. Drago Dimitrijević. — Sekcija ima nalogo, da nadaljuje lansko leto prekinjeno delo državnega trasiranja Klodič-Hrvat-Kavčičeve skupne proge, t. j. istočasne železniške zveze Kočevja in Crnomlja preko Lukovdola s postoječo progo Zagreb—Sušak (med Vrbovskim in Srpskimi Moravicami). Kolikor nam znano, se bo med drugim iztrasiralo tudi Bakar postaja—Bakar zaliv, Rogatec—Krapina—Golubovec, Krapina—Varaždin in proučilo še nekaj drugih študij.

Otvoritev brzojava pri pošti Dol pri Ljubljani. — Pri pošti Dol pri Ljubljani je bila dne 1. junija otvorjena brzojavna postaja z omejeno dnevno službo.

Za upostavitve jugoslovansko-italijanske jadranske zvezne tarife. V drugi polovici preteklega meseca je bil vpeljan tranzitni promet med Avstrijo in Češkoslovaško na eni ter italijanskimi jadranskimi pristanišči na drugi strani preko prog državnih železnic ljubljanske direkcije. Za te tranzitne transporte se je dovolil povprečno 30% popust na tovarninski tarifi. S tem ukrepom so prišla trgovska in industrijska podjetja v Sloveniji v izredno neugoden konkurenčni položaj, ker niso udeležena na tem tarifnem popustu, marveč morajo po naših železnicah do granice, kakor tudi po italijanskih državnih železnicah plačevati polno lokalno tarifo. Za neugodni položaj je tem hušji, ker se pri mnogokratnem prehodu z lokalnih železnic kakor tudi z omrežja bivših državnih železnic na proge bivše južne železnice tarife lomijo in tako vozarina podražuje. Na ta način so naša industrijska podjetja, ki izvažajo svoje izdelke preko Reke in Trsta, odnosno ki tem potom uvažajo potrebne surovine in obratna sredstva, v neugodnejšem položaju kot podjetja v Avstriji in celo na Češkoslovaškem, ki so mnogo bolj oddaljena od jadranskih pristanišč, ki pa vsled znatnih tarifnih popustov za enako ali še nižjo ceno lahko nabavijo odnosno prodajo svoje produkte. — Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je naslovila na generalno direkcijo železnic v Beogradu vlogo, da se

takoj izdela in uveljavi jugoslovansko-italijanska jadranska zvezna tarifa na konkurenčni bazi, kakor je sestavljena čehojadranska in avstrijsko-jadranska tarifa, ker bi neveljavljene take tarife pomenilo zapostavljenje interesov naše izvozne trgovine ter poslabšanje konkurenčnosti naše mlade industrije, ki bi imelo nedvomno za celo našo gospodarstvo, posebno pa za privredne prilike v Sloveniji usodepolne kvarne posledice.

Veljavnost jadranskih tarifov za Madžarsko. — Na mednarodni konferenci v Trstu se je sklenilo, da ostanejo jadranski tarifi tudi za Madžarsko še nadalje v veljavi. Za določitev višine tarifov ostane merodajna mednarodna konvencija za blagovni promet z dne 14. oktobra 1890 z vsemi dodatki. Za medsebojno obračunavanje tarife med posameznimi državami je sporazum že sklenjen. Pričakovati je torej, da bo jadranski tarif za Madžarsko v kratkem zopet stopil v veljavo.

Vprašanje vizumov. — Češkoslovaške trgovske zbornice so predložile zunanjemu ministru prošnjo, naj bi spravilo na dnevni red prihodnjega zasedanja Zveze narodov vprašanje potnih vizumov.

Carina.

Nova avstrijska carinska tarifa. — Osnutek nove avstrijske carinske tarife, o kateri smo v našem listu že poročali, vsebuje na živila (za 100 kg) nastopne carine v zlatih kronah: pšenica 2 K, rž 2 K, ječmen 2 K, oves 2 K, fižol 3 K, riž 3 K, sveža zelenjava 20 K, zelje 24 K, moka 7 K, testenine 8 K, prepečenec 150 K, živa klavna živina 5 K, sveže meso 12 K, mlada živina 15 K, teleta 5 K, prešiči (za meso) 10 K, prešiči (za mast) 7 K, jajca 3 K, klobase 18 K, vino v sodih 60 K, vino v steklenicah 120 K, sadne konzerve 150 K, krompir prost. — Ena zlata avstrijska krona je 14.400 papirnatih kron.

Razno.

Novi komitet Južne železnice. — Prejšnji komitet Južne železnice je razrešen in je minister saobračaja imenoval za nove člane komiteta v smislu člena 282. fin. zakona za leto 1924. in 1925. gg. Tagomera Alaupovića, dr. svetnika (predsednik), dr. Gregor Jerjava, minister n. r., Ivana Bonača, industrialca, Ivana Mohoriča tajnika Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, Ivana Kulmera (Zagreb), I. Radoljovića (Beograd), Miha Protića (Beograd) kot člane.

Nove poštne znamke. Ministrstvo pošte in brzojava je prejelo prvo pošiljko novih poštne znamk, ki jih je izdelala londonska tvrdka Thomas, Koe & Co. Na novih znamkah so kraljeve slike svetlejšje, kakor na dosedanjih. Znamke po 10 dinarjev so izdelane v eliptičnem okvirju, znamke preko 10 Din pa v četverouglatem. Te znamke so za tri milijone dinarjev cenejše kot ameriške.

Pomen izvoza žita za Rusijo. Krasin je imel govor, v katerem poudarja važnost izvoza žita za gospodarsko okrepitev Rusije. Program uvoza se je dobro obnesel in to po zaslugi državnega monopola zunanje trgovine, s katerim se je Rusija uveljavljala na svetovnem trgu. Od jeseni leta 1923 do 1. junija 1924 je bilo prodano v inozemstvo 170 milijonov pudov, t. j. 90% količine, ki jo je predvideval program, dalje 81 milijonov pudov rži. Dne 1. maja t. l. se je nabajala v pristaniščih 183 milijonov pudov žita raznih vrst. — Kakor poroča gospodarski svet vladi, naj se znižajo prevozne pristojbine za premog iz doneške kotline, ki se izvažava v Italijo.

Coolidge o posojilu Nemčiji. Predsednik Coolidge je izjavil, da zavisi dovoljenje posojila Nemčiji v veliki meri od stališča, ki ga bo zavzela Nemčija napram poročilu izvedencev. (Nemški državni zbor je že sprejel poročilo izvedencev. Prip. ur.). Ako bodo vse prizade države posebno pa Nemčija, delale na to, da se izvedejo predlogi izvedencev, bo zadeva dovolitve posojila Nemčiji veliko olajšana. Seveda je zadeva posojila zasebna stvar bankirjev, ki hočejo dovoliti posojilo.

Mednarodna razstava za trgovino in industrijo v Tilburgu (Holandsko) se bo vršila od dne 18. julija do dne 18. avgusta 1924. Interesantom, ki bi hoteli razstaviti na navedeni razstavi svoje

industrijske proizvode odnosno drugo blago in surovine, so predmetni splošni pogoji na vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Izseljevanje iz Češkoslovaške. V prvem četrtletju 1923 se je izselilo iz Češkoslovaške 1582 oseb, in sicer v Kanado 1134 oseb, v Združene države ameriške 238, v Argentino 183, v Brazilijo 14 in v druge prekomorske države 13. Izseljniška oblastva so izročila potne karte še 25.447 osebam za izselitev v Združene države ameriške, a te osebe se tekom I. četrtletja t. l. še niso izselile, ampak se bodo šele pozneje, ako bodo sploh hotele izrabiti izseljniško dovoljenje. — V evropske države se je izselilo iz Češkoslovaške 3803 osebe, in sicer na Francosko 2312 oseb, v Avstrijo 406, na Ogrsko 303, v Nemčijo 199, v Rusijo 118, na Rumunsko 96, v Jugoslavijo 91, na Poljsko 23, v Italijo 25, v druge države 193 in brez navedbe cilja 77 oseb.

Dovršeno zdravilo proti revmatizmu!

V Beogradu v Kosovski ulici 43 je otvoril kemijsko-bakteriološki laboratorij dr. Rahlejev, kjer izdeluje svoje znamenito zdravilo

RADIO-BALSAMICA

proti vsem vrstam revmatizma. — Zdravilo dr. Rahlejeva je priznано ne samo v naši državi, temveč tudi v inozemstvu kot najboljšo sredstvo proti revmatizmu vseh vrst. Radio-Balsamica se osnuje na popolnoma novih principih ter je apriori neškodljiv srcu. Pri zdravljenju zelo hitro učinkuje in ne ostavlja nobenih znakov, ne na koži, ne v organizmu. Bolniki, ki so se več let zdravili po raznih bolnicah, so se pozdravili z dvema do tremi steklenicami tega čudovitega zdravila.

Tržna poročila.

Novosadska blagovna borza 10. junija. Na produktni borzi notirajo: Pšenica baška 79-80, 2%, 292-300, koroza baška 225-230; sremska 230-232, baška za junij-julij 235, baški šlep Donava 230, moka baza >0< 450-460, št. >5< 355, >6< 335. Promet je bil v pšenici 20, in v moki 15 vagonov. Tendence slaba.

Živinski sejem v Ljubljani dne 4. t. m. Dogon: 382 konj, 74 volov, 44 krav, 20 telet in 705 prašičev. Plačevalo se je: voli I. vrste do 14 Din, II. vrste do 13 in III. vrste do 12 Din; debele krave po 12 Din; krave za klobase od 7 do 9 Din; plemenski prašiči po šest tednov stari od 500 Din dalje za par; teleta 15 do 16 Din in debeli prašiči I. vrste po 19 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo z dne 10. junija 1924. — Prignalo se je 15 konjev, 11 bikov, 134 volov, 388 krav, 9 telet in 1 oven, skupaj 558 glav. Sejm je bil sicer zelo živahen, toda prodalo se je samo okoli 250 glav. Cene so bile za 1 kg žive teže sledeče: debeli voli 13.50 do 13.75; poldebili 13 do 13.25, plemenski voli 12 do 12.25, biki za klanje 10 do 10.50, klavne krave debele 10.75 do 11.25, plemenske krave 8.50 do 9, krave za klobasarje 6.25 do 7.75, molzne krave 7.75 do 8, breje krave 7.75 do 8 Din. Mlada živina 6.50 do 12 Din. — Cene mesu: volovsko meso I. 25 do 27, II. 22 do 24, meso od bikov, krav telic 19 do 21. Telečje meso I. 30, II. 22 do 26, svinjsko meso 30 do 35 Din za 1 kg. V Mariboru se je v petek 7. t. m. prodajalo na trgu mleko po 3 dinarje liter, v soboto pa po 5 dinarjev, čeravno se je prodajalo skoraj po vseh mlekarah po 3 Din 25 para.

KOVINSKI TRG.

Mednarodni kovinski trg se v zadnjem času ni dosti spremenil. V strokovnih listih beremo večkrat namigavanja na mednarodni železni kartel. Že pred leti so govorili o takem kartelu, ki mu naj bi bili pristopili angleški, francoski in nemški producenti; načrt je prišel iz Francije, pa ni uspel, vsled odpora Nemcev. Koncem lanskega leta so govorili o združitvi kontinentalne železne industrije, sedaj beremo o združitvi češkoslovaških, avstrijskih,

jugoslovanskih, ogrskih in rumunskih tvrdk.

Angleški producenti računijo za prihodnje mesece s prav mirnim trgov. Prihaja poletna sezija, ki železni industriji ne prinaša nič novega. Pridružijo se še posebni neugodni činitelji, temelječi v splošnem položaju evropskega gospodarstva. Razmere na Nemškem in razvoj frankovega kurza položaj ne izboljšajo.

Tudi francoski trg trpi vsled negotovosti na deviznem trgu. Cene so zelo različne. Ne vedo še, kaj bo ukrenila nova vlada. Belgija je producirala v aprilu 240.000 ton surovega železa napram 230.500 v marcu, jekla pa 234.000 ton, v marcu ravno toliko. Položaj na trgu se ni spremenil, naročila so zadovoljiva. Cene: Železo v šibikah 625 belgijskih frankov, tračnice 675 do 700, surova pločevina 725. — Luksemburška produkcija surovega železa je znašala v prvem letošnjem četrtletju 515.000 ton. V začetku maja je delalo 35 plavžev, 12 pa ne. Položaj železne industrije smatrajo za ne posebno ugoden.

Na Švedskem je notiralo v zadnjem času eksportno surovo železo 108 švedskih kron, valjana žica 300 do 350, Martinovo železo 200 do 220 švedskih kron za tono, od kraja pošiljave.

Položaj poljske železne industrije je že dolgo časa zelo neugoden, prodajne cene so pod dobavnimi.

Nemški trg v zadnjem času ni mogel zaznamovati nobenega obrata na bolje. Položaj se ni spremenil, kupčija je zelo mirna. Cene zelo neredne in zelo različne.

Češkoslovaški kovinski trg je pa še kar naprej trden, položaj kovinske industrije označajo kot ugoden. Ruhrski štrajk in cene na svetovnem trgu so veliko pomagale. Veliko si obetajo tudi od zboljšanja denarnih razmer.

Sev. Amerika je pa zelo mirna kar se tiče jekla; produkcija ponehuje, cene padajo, tovarne delajo s 60% kapacitete. Boljši je železni trg.

Hmelj.

V. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo o stanju hmeljskih nasadov doma in drugod.

Žatec — Č. S. R., 6. junija 1924. Najugodnejše vreme zadnji teden meseca majnika se je spreobrnilo; podnevi je hladno, ponoči mrzlo in padavin odveč. Vsled tega je hmelj nekoliko zaostal v razvoju. Velik del naših hmeljišč je doseglo polovico do tretje četrtin visokosti drogov, oziroma žic, rastlina je prav krepka, zdrava in pokazuje že panoge. V eni tretjini hmeljišč je rastlina dospela le do polovice drogov, pa je zdrava in krepka. Le mali del pozno odrezanih, ali v vlažnih legah se nahajajočih, ali po bolhaču oškodovanih hmeljišč je slabotni in je rastlina komaj iz zemlje prirastla ter ima do 1 m dolge poganjke. Stanje hmeljskih nasadov je torej **neenako**, dasi je večina lepa in krepka. V nizkih legah se je začetkoma junija tuintam pojavila aphis-muha, povzročiteljica hmeljske uši, katerih je že tudi nekaj. Obilna pomnožitev tega škodljivca se zadnje dni ni mogla konstatirati, vsled tega se tudi ne more govoriti o kakšni nevarnosti. Vkljub temu so tukajšnji hmeljarji v skrbeh in kupujejo v obilni meri tobačni ekstrakt za škropljenje. Da se neenakost v hmeljiščih poravnava, je treba ugodnejšega vremena s toplimi nočmi. — Na hmeljskem trgu je postalo živahnije in so se cene dvignile povprečno za 1000 čK za 100 kg. Za prama blago se plačuje danes od 5900 do 6000 čK za 50 kg. Pri vztrajnem povpraševanju je končno razpoložene prav čvrsto, cene pa rasteče. — **Savez hmeljarskih društev.**

Dub, ČSR. 1. junija 1924. Vreme ugodno, rastlina čvrsta in zdrava. V nekaterih hmeljiščih se je pokazala aphis muha.

Oušje-Polep, Č. S. R. 1. junija 1924. Stanje hmeljskih nasadov prav dobro, škodljivcev ni, rastlina nad 2 m visoka.

Horosedel pri Žatecu, Č. S. R. 31. maja 1924. Vreme zelo ugodno, rastlina 2 do 3 metre visoka, zdrava in brez mrčesa. **Močno rast je povzročilo izdatno dušičnato gnojenje, posebno s solitrom.** To enostransko gnojenje zamore povzročiti le velike liste in ščavje — pa le malo kobil.

Spalt - Bavarsko, 1. junija 1924. Vreme

prav ugodno, rastlina zdrava brez mrčesa.

Pfaffenhofen-Hallertau, 1. junija 1924. Vreme zelo ugodno, rastlina zdrava, brez mrčesa. V okolici je toča povzročila precejšnjo škodo.

Državna borza dela v Mariboru. Pri tej borzi je bilo od 1. do 7. junija t. l. 230 pripravljenih prostih mest, 242 oseb je iskalo dela, posredovanj se je izvršilo 109 in odpotovalo je 15 oseb; od 1. januarja do 7. junija pa je bilo 3669 pripravljenih prostih mest, 4967 oseb je iskalo dela, posredovanj se je izvršilo 1858 in 1067 oseb je odpotovalo. — Po zadnjem tedenskem poročilu je videti, da je več prostih mest na razpolago, kakor je oseb, ki iščejo dela, če ravno ne v vseh strokah. — V zadnjem tednu je iskalo dela: 37 hlapcev in dekel, 3 gospodinje, 1 šafar, 1 ekonom, 5 viničarjev, 14 rudarjev, 10 kovačev, 1 zlatar, 3 železostugarji, 3 kleparji, 13 strojnih ključavničarjev, 4 elektrotehnik, 4 elektromonterji, 1 mehanik, 1 sodar, 1 žagar, 4 kolarji, 13 mizarjev, 3 usnarji, 22 krojačev in šivilj, 10 peric, 5 čevljarjev, 11 pekov, 4 mesarji, 9 mlinarjev, 4 slikarji, 2 zidarja, 5 tesarjev, 12 slug, 16 strojnikov in kurjačev, 14 trgovskih sodržnikov, sodržnic, 121 tovarniških in pomožnih delavcev in delavk, 2 šoferja, 4 kočijaži, 22 pisarniških moči, 22 vzgojiteljic, 6 kontoristk, 5 hotelskih sobaric, 16 natakarič, 99 gospodinj, kuharic, služkinj, varuš, postrežnic itd. — Delo je bilo na razpolago: 4 gospodinjam za na deželo, 106 deklam in hlapcem, 10 viničarjem, 1 jamskemu penjaču, 35 rudarjem, 12 kamnosekom, 1 vrtnarju, 1 kovaču za kose, 1 kovtlačitelju, 1 pleskarju, 1 ključavničarju za železno pohištvo, 1 kleparju, 3 izdelovalcem godal, 1 elektromehaniku, 5 izdelovalcem glavnikov, 1 pozlatarskemu mojstru, 1 poslovodju v mlekarstvu, 1 lesnemu strugarju, 1 gateristu, 1 sodarju, 1 žagarju, 3 pletarjem, 12 čevljarjem, 2 krojačema, 1 barvarju za platno, 2 tapetnikoma, 1 mlinarju, 1 dimnikarju, 1 pleskarju, 2 šteparicama vrhnih delov čevljev, 1 prodajalki, 2 prvovrstnima kuharicama v hotel, 2 natakaričama, 2 likaricama, 4 šiviljam za perilo, 4 postrežnicam, 3 vzgojiteljicam, 2 varuškam, 75 služkinjam, 35 kuharicam, sobaricam.

Dobava, prodaja.

Dobava karbida. Pri komandi mariborskega vojnega okruha v Mariboru se bo vršila dne 27. junija ofertalna licitacija glede dobave 400 kg karbida.

Dobava firneža. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 30. junija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 20.000 kg firneža.

Dobava mehkega svinca. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 26. junija t. l. ponovna ofertalna licitacija glede dobave 6000 kg čistega (99%) mehkega svinca.

Dobava karbida. — Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 25. junija t. l. ofertalna licitacija glede dobave 300 kg karbida.

Dobava raznega materiala. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 30. junija t. l. ofertalna licitacija glede dobave kleja, gipsa, kalofonije, smirkovega papirja, šelaka, trakov za merjenje, salmiaka, krtač, katanovega papirja za strehe, dekstrina itd.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava pisarniškega materiala. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 30. junija t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznih pisarniških potrebščin po proračunski vsoti 78.000 Din. Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled. Seznam materiala in ponudbeni formular je dobiti pri ekonomskem oddelku direktorije državnih železnic v Subotici.

Hiša in gostilna

Enonadstropna hiša s staro gostilno, pripravna tudi za vsako drugo obrt, ob deželni cesti, v bližini železniške postaje v Kočevju, se proda. K hiši spada: gospodarska poslopja, lep sadni vrt, njive, travniki in gozd. — Pojasnila daje tiskarna J. Pavliček v Kočevju.

Opr. št. II-12.310/24.

Razpis.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani bo oddal potom javne ponudne obravnave

mizarska dela in dobave pri gradnji novega uradnega poslopja na Miklošičevi cesti.

Proračunjena vsota znaša okroglo 1.070.000 Din.

Zapečateni na ovitku z napisom: »Ponudba za izvršitev mizarskih del in dobav v uradnem poslopiju Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani« opremljene ponudbe je vložiti najpozneje

do 30. junija 1924 ob 12. uri

pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, Turjaški trg 4/I. v Ljubljani.

Ponudbe, ki bi došle pozneje, ne bodo v nobenem slučaju vpoštevane. Okrožni urad si pridržuje pravico, da odda dela brez ozira na višino ponudene vsote.

Za ponudbo, oddajo in izvršitev razpisanih del merodajni predpisi, pogoji, načrti in proračuni so reflektantom na vpogled pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev med uradnimi urami, oziroma se jih morejo tam nabaviti za napravno ceno.

V Ljubljani, dne 10. junija 1924.

OKROŽNI URAD ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV V LJUBLJANI.

Pile in rašple (turpije)

NOVB, najboljše kvalitete, vse vrste, vsak posamezni komad z jamčen.

PREVZAMEMO TUDI STARE PILE v nanovo nasekanje. Izvršitev v najkrajšem času, jamstvo za prvovrstno delo, cene zmerne.

BRATA KOLENC, tovarna za pile in parna brusilnica, **MIRNA.** — Dolenjsko.

Naročajte „TRGOVSKI LIST“!

Mi smo **znižali ceno** našim **la jermenom na Din 145- za 1 kg.**

Na veliko odgovarjajoči popust.

Nabavno središče za poljedelske stroje: Krunoslav Stj. Jakovlić k. d.

Glavno zastopstvo:

International Harvester Company of America, Chicago.

Zagreb, Martičeva ulica 14, vogal Radišine ulice.

Brzjavni: Poljostroj.

TISKARNA „MERKUR“

Trg.-ind. d. d.

LJUBLJANA

Simona Gregorčičeva ulica št. 13

Tiska časopise, poselnice, knjige, brošure, letake, cenike, pravila, lepake, vse trgovske in uradne tiskovine itd. v eni in v več barvah

Lastna knjigovoznica

Telefon št. 552
Račun pri pošt. ček. zavodu št. 13.108

Ivan Jelačin
Ljubljana

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe
Zaloga sveže pražene kave mletih dišav in rudninske vode

Tečna in solidna postrežba!
Zahtevajte cenik!

Malinovec

pristen, naraven
1 kg 20 dinarjev

nudi

lekarna dr. G. Piccoli v Ljubljani

Priporočamo:

Jos. Petelinc

LJUBLJANA,

Sv. Petra nasip 7.

Najboljši šivalni stroji v vseh opremah Gritzner, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. En gros!

Dalmatinski
la Portland cement
svetovne znamke

„SALONA“ (Tour)

nudi po najnižji dnevni ceni promptno tvornica „Split“ del. dr. za cement Portland iz skladišča v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 12.

Pristopajte kol član k društvu TRGOVSKA AKADEMIJA-1